

LEADER

*Liasion Entre Actions pour le Development de
l'Economie Rurale*

Közösségi kezdeményezés a vidék
gazdasági fejlesztése érdekében

Dr. Dankó László
tanszékvezető egyetemi docens
Zempléni Tájak HVK, 2007. január 11.

Az európai vidékfejlesztési politika fejlődése

Az Európai Unió vidékfejlesztési politikája a Közös Agrárpolitika történelmi kialakulásának részeként fejlődött

Főbb fejezetek:

Élelmiszerellátás javítása, 1950

Területi szemlélet, 1970

A rurális térségek jóléte

Agenda 2000

Előrettekintés

Élelmiszerellátás javítása, 1950-es évek

- célja az élelmiszerellátás javítása
- a családi gazdaságban történő termelés közvetlen támogatásával
- az agrártermékeket feldolgozó és piacra vivő családi gazdaságok és egyéb vállalkozások szerkezeti modernizálásával

Területi szemlélet - az 1970-es évek közepén új elem jelent meg a Közös Agrárpolitikában, a Hátrányos Térségek Irányelve

- Külön támogatást hátrányos körülmények között termelő gazdaságoknak (pl. lejtős területen, rossz időjárási viszonyok, gyenge talaj)
- A cél, az emberek elvándorlásának megállítása
- Először jelent meg a “területalapú, térségi” szemlélet, amely körülhatárolt területeknek segítséget ajánlott a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi egyensúly eléréséhez
- A támogatást a termelő üzemeknek, gazdaságok kapták

Az 1980-as években a területi szemléletet bővült

- Az integrált fejlesztési programok, melyek a Közös Agrárpolitika forrásait, és a Regionális és Szociális Alapokat is felhasználták, Skócia, Franciaország és Belgium egyes részein indultak el
- Ezt követték a Görögországban, Olaszországban indult Integrált Mediterrán Programok
- 1988-ban a mezőgazdasági fejlesztési elemeket is beemelték az **Objective - 1** régiók, valamint az **Objective - 5b** régiók fejlesztési támogatási programjaiba
 - **Objective – 1:** a gazdaságfejlesztés szempontjából szerkezeti gyengeségekkel, egyenetlenségekkel rendelkező régiók
 - **Objective – 5b:** hátrányos helyzetű régiók
- Hatékonyabban támogatták a vidékfejlesztést, és a vidékfejlesztésbe integráltan, változatosabbá tették a családi gazdaságok termelését

A vidékpolitika hangsúlya eltolódott a „több olcsó élelmiszert” jelszótól az emberek, a gazdaság és a vidéki környezet szélesebben értelmezett jóléte felé

- Cél, a rurális területek gazdaságának megerősítése, diverzifikálása
- A hagyományos, kizárólag élelmiszertermeléssel foglalkozó „farmer típusú” családi gazdaság már nem az uralkodó tevékenysége a termelőknek
- Az agrártermeléssel foglalkozó vállalkozók szerepe változóban van
- Az élelmiszer ellátás mellett kialakult új szerepkörök:
 - más ágazatban is hatékony gazdasági tevékenységet folytatni képes vállalkozók,
 - a helyi, térségi rekreációs és szabadidős tevékenységek szolgáltatói
 - a természetes és kulturális örökség őrei és fenntartói

Az Európai Unióban ez a politikaváltás néhány kulcsszabályzóban és kezdeményezésben kristályosodott ki

- A LEADER Kezdeményezés 1991-től
- A Közös Agrárpolitika felülvizsgálat 1992-ben
- A Cork-nyilatkozat a Vidékpolitikáról 1995-ben
- 1995-ben az EU 12 tagállama Ausztria, Svédország és Finnország 15-re bővült
- 1999-ben a kelet felé irányuló, tervezett bővülés újabb változást eredményezett, Agenda 2000

Az Agenda 2000 széles körben foglalkozik az Unió bővítésével és az EU pénzügyi alapjainak újrafelosztásával

- Az élelmiszertermelést, -feldolgozást és –exportot támogató alapok fokozatos csökkentése
- A Közös Agrárpolitikán belül egy második pillér megalkotása a vidékfejlesztéshez kapcsolódóan
- A Vidékfejlesztési Rendelet, mely alapján az EU tagállamok kidolgozzák és végrehajtják a saját vidékfejlesztési programjaikat
- A LEADER+ Kezdeményezés, melynek célja a helyi partnerségek előmozdítása
- A SAPARD program (Special Aid for Pre-accession in Agriculture and Rural Development – Különleges támogatás a csatlakozni kívánó államoknak a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén)

2007-től az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap létrehozása, mely kifejezetten a komplex vidékfejlesztésre irányul

- A termelők milliói fognak egyre inkább támaszkodni az élelmiszertermelésen kívüli forrásokból származó jövedelmekre
- A meglevő és új vállalkozások
 - a termelők által előállított nyersanyagokat, alapanyagokat hasznosítják,
 - jövedelmet termelnek a gazdaságok és az erdők környezetorientált, de ökonómiai racionalitással is bíró működtetéséből, használatából
- A jövőbeni versenyképes mezőgazdaság, a változatos rurális gazdasági élet részét fogja képezni
- A termelők és az általuk foglalkoztatottak száma csökken, életbevágó, hogy munkahelyek létesüljenek
 - a feldolgozóiparban,
 - a high-tech iparágakban,
 - a kézművesiparban,
 - a szolgáltatásokban,
 - a turizmusban és
 - a kapcsolódó ágazatokban.

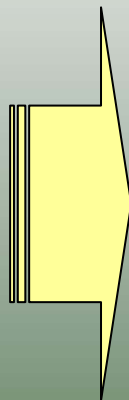
A támogatási rendszer változása

Vidékfejlesztési Programozási keretek 2006-ig

- Garancia
- Garancia az objektív 2-es területeken
- Garancia az új tagállamokban
- Orientációs a objektív 1-es területeken
- Orientációs a Leader+ esetében

Financiális, menedzsment és kontroll rendszerek a vidékfejlesztésben 2006-ig

- Garancia
- Garancia az új tagállamokban
- Orientációs
- Regionális Fejlesztési Alap
- Európai Szociális Alap

Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) közös

- Programozási rendszer
- Pénzügyi szabályozás
- Vidékfejlesztési Alap
- Ellenőrzési rendszer
az EU összes vidéki területén

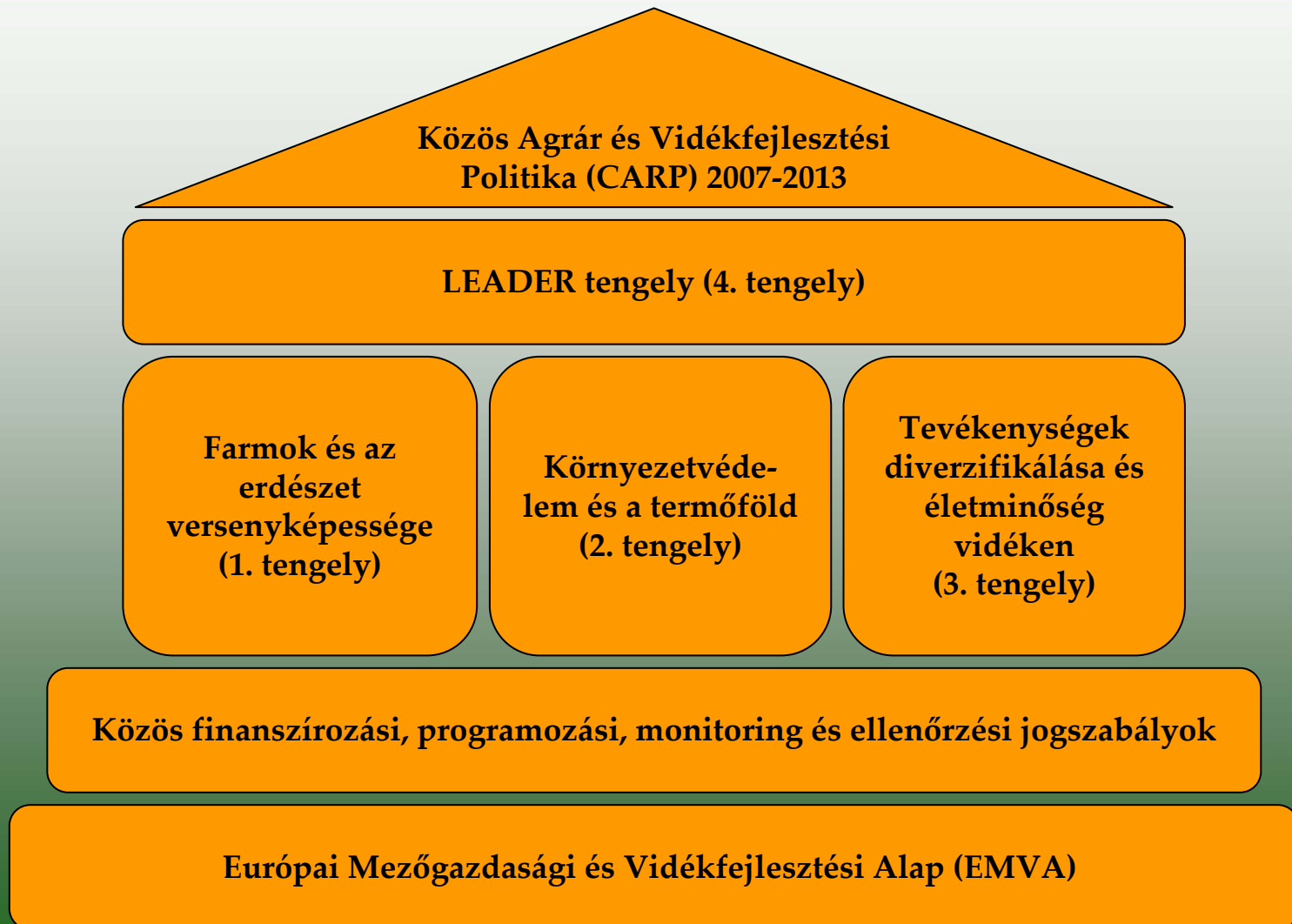

Az EAFRD Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap három fő cél, avagy Tengely köré van rendezve

- A mezőgazdasági szektor versenyképességének növelése a szerkezetátalakítás támogatásán keresztül
- A környezettudatos gazdálkodás javítása a földterület-kezelés támogatásán keresztül
- Az életminőség javítása a vidéki területeken és a gazdasági tevékenységek diverzifikálásának támogatása

A finanszírozás, az ellenőrzés és a vidékfejlesztés négy tengelye közti kapcsolat

Európa rurális területei

Európa rurális területei az Unió területének 90 %-át fedik le, és népességének mintegy felét hordozzák

- Az Európai Bizottság, 2004-ben elfogadta az OECD definícióját a rurális térségekről: a rurális térség népsűrűsége 150 fő/km² alatt
- Az OECD három régiós alaptípust különböztet meg:
 - Dominánsan rurális régiók, melyekben a lakosság több mint 50%-a él „rurális térségben”
 - Szignifikánsan rurális régiók, ahol a lakosság 15-50 %-a él „rurális térségben”
 - Dominánsan urbánus régiók, ahol a lakoságnak kevesebb, mint 15 %-a él „rurális térségben”

Az EU 25 tagállamának népességéből 57 % él dominánsan vagy szignifikánsan rurális régiókban

- Az EU 25 tagállamának népességéből 57 % él dominánsan vagy szignifikánsan rurális régiókban, az Unió területének több mint 90 %-án
- Az átlagos népsűrűség
 - 38 fő/km²-től a dominánsan rurális régiókban
 - 125 fő/km²-ig terjed a szignifikánsan rurális régiókban, illetve
 - 614 fő/km²-ig terjed a dominánsan urbánus régiókban

A vidéki területek fejlesztési szükségletei

A Bizottság dokumentuma kimutatja a legégetőbb problémák a dominánsan rurális régiókban találhatók

	Dominánsan	Szignifikánsan	Dominánsan
	rurális régiók	rurális régiók	urbánus régiók
Egy főre jutó GDP (EU-25=100)*	71	86.8	124.7
Munkanélküliségi mutató**	11.1%	10.7%	8.1%
Mezőgazdaságban foglalkoztatottak ***	13.1%	6.6%	2.0%
Szolgáltatásokban foglalkoztatottak ****	56.7%	63.1%	70.2%
Iparban foglalkoztatottak	29.9%	30.4%	27.9%

* 1999-2001 évek átlaga a vásárlóerő függvényében: az új tagállamokban a jövedelmi különbségek a vidéki és városi régiók között még szembetűnőbbek.

** 1999-2001 évek átlaga, az aktív népesség %-ában

*** A mezőgazdaságban, vadászatban, erdőgazdaságban és halászatban foglalkoztatott munkaerő aránya

**** Vannak olyan jelzések, hogy az elmaradottabb területeken a közfoglalkoztatottak részesedése a szolgáltatásokban ennél magasabb. (European Commission, 2004)

A vidékfejlesztési programok kialakítását régiókhoz és a régión belüli funkcionális kistérségek speciális szükségleteihez kell szabni

- A rurális területek szükségletei különböznek az egyes régiókban:
 - Az agglomerációban a vidéki népesség számára vonzó lehet a gazdálkodás feladása, másrészt nehezen tudnak otthont teremteni a betelepülők a megemelkedett ingatlanárak miatt
 - A marginális vagy hegyvidéki régiók folyamatosan veszítenek népességükből
 - Egyes régiók civil társadalma tevékeny a régi tradíciók fenntartása, a politikai kultúráltság vagy az iskolázottság miatt
 - Más régiók civil társadalma gyenge a központi kormányzat, a közönyösség, a függőségek és más okok miatt: ezért itt gyenge a vidéki társadalom kezdeményezőkézsége

A LEADER módszertan hét alappillére

1. A területalapú megközelítés

- A LEADER-térség olyan terület, amelynek lakói a „helyi identitást” (otthon-érzet) közösen élik meg
- A területnek összefüggőnek és megfelelő méretűnek kell lennie ahhoz, hogy biztosítani tudja az életképes fejlesztési stratégia fenntartásához szükséges emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrásokat
- A területalapú megközelítés révén azok dolgoznak együtt, akik közös otthonuknak érzik az adott térséget, és ez a motiváció hatékonyan mozgósítja és értékesíti a helyi kezdeményezéseket és erőforrásokat

2. Az alulról építkező megközelítés

- A helyi akciócsoporthoz döntéshozatali felhatalmazással rendelkeznek a helyi fejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása terén
- A helyi szereplők közvetlenül bekapcsolódnak a saját mindennapi életüket meghatározó fejlesztési folyamatokba
- Az alulról építkező tervezéssel és megvalósítással bizonyítottan együtt jár az erőforrások felhasználásának fokozott hatékonysága

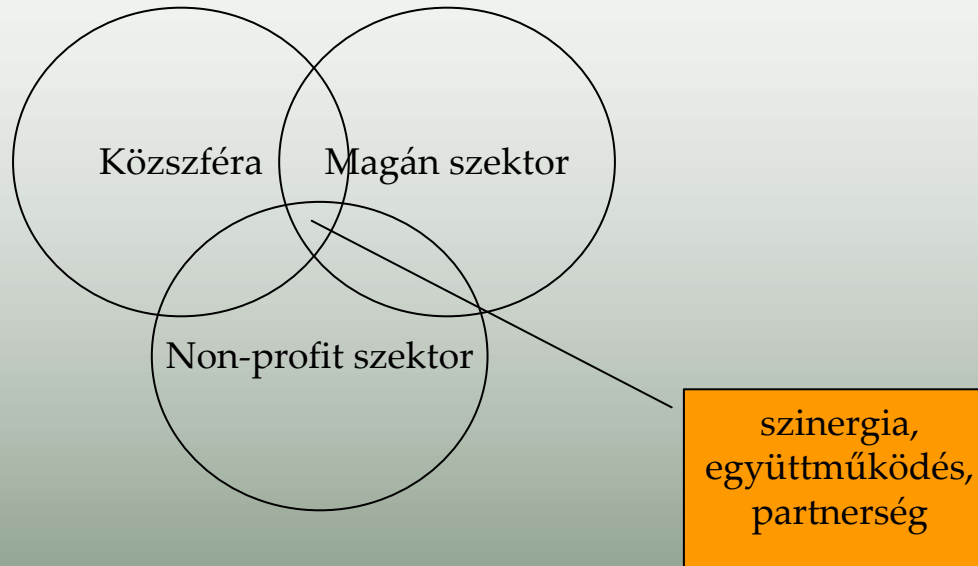

3. Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek

- A helyi akciócsoportokban az üzleti élet és a civil társadalom képviselőinek ugyanannyi szavazati joguk van, mint a közszférának
- A helyi pénzügyi támogatás és irányítás „LEADER-módszere” kiegyenlíti a megszilárdult hatalmi pozíciókat és erősíti a kiegyensúlyozott hatalomelosztást
- Az önálló pénzügyi felelősség lehetővé teszi a helyi bankok, hitelintézmények és vállalkozások jobb bevonását a projektek finanszírozásába

Az idealizált LEADER partnerség

„A helyi akciócsoport vezetői megérkeznek az akciócsoport találkozására. Mindnyájan kalapot viselnek, amelyen saját szervezetük jelvénye van. Egyikük a Tipparary faluközösséget, másikuk a Cow Milk (tehéntej) vállalkozást, a harmadik a Tipparary Jövőéért egyesületet képviseli.

A ruhatárba érkezve az alsó polcra teszik jelvényes kalapjaikat, és a felső polcra mindannyian leveszik a Tipparary LEADER- csoport jelvénnel ellátott sapkáikat, mielőtt bemennek a terembe. Erről szól a partnerség!” (Michael Lynch)

5. A tevékenységek újító jellege

- A megújulást, új szemléletet, az újítások középpontba helyezését a vidéki emberek sajátos szükségletei indokolják
- A mai gazdasági környezetben létkérdés, hogy a mezőgazdaság mellett új vagy kiegészítő megélhetési lehetőségeket találjanak
- A LEADER újító jellege a helyi erőforrásokra támaszkodó, új ötleteken alapuló, változatosabb kereskedelem, ipar és szolgáltatások támogatását jelenti

6. A tevékenységek közötti kapcsolatok – integrált, ágazatközi megközelítés

- Az ágazatközi megközelítés „a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló tevékenységek közötti kapcsolatot” jelenti
- A különböző ágazatok összekapcsolásának sikeréhez a LEADER-ben legalább két feltételnek kell teljesülnie:
 - az integrált megközelítést értő irányításnak helyi szinten
 - a különböző ágazatok közötti horizontális szakmapolitikai egybehangolásának nemzeti szinten

7. Hálózatépítés, térségek közötti és nemzetközi együttműködés

- A LEADER csoportok közötti hálózatépítés a feltétele annak, hogy a helyben szerzett tapasztalatok és átadható eredmények terjesztése, cseréje, a munkamódszerek és tudás továbbadása megtörténhessen
- A helyi akciócsoportok térségek közötti és a nemzetek közötti együttműködése, továbbá a nemzetközi hálózatokkal, egyetemekkel, kutatással és fejlesztéssel stb. kiépített kapcsolatai sikertörténetként épülnek be az EU regionális politikájába

Az AVOP LEADER+ Program

Átfogó célok a magyarországi AVOP LEADER+ Program keretében

- Az együttműködési képesség (partnerség) és a helyi társadalom szervezettségének javítása, életképes vidéki közösségek kialakítása illetve támogatása
- Új, fenntartható jövedelemszerzési lehetőségek teremtése, a munkalehetőségek javítása munkahelyteremtés, a munkahelyek megőrzése a vidéki térségekben
- A vidéken élők életminőségének javítása, a jólét növelése

Konkrét célok a hazai LEADER program megvalósításában

- A vidéki gazdaság sokszínűségének, több-lábon állásának megteremtése,
- Sajátos helyi termékek kifejlesztése illetve a helyi termékek piacképességének javítása
- A vidéken élők igényeihez igazodó új vagy magasabb színvonalú szolgáltatások kialakítása, fejlesztése
- A helyiek részvételének ösztönzése a fejlesztési folyamatokban a helyi kezdeményezések feltárása, kialakítása és megvalósítása érdekében
- Módszerek átadása és lehetőségek biztosítása a partnerség megerősítésére és helyi társadalom szervezettségének javítására

Az AVOP LEADER+ program gyakorlati célja, hogy létrejöjjenek a helyi akciócsoporthok

- Helyi közösségek, kistérségi partnerek felkészítése, helyi akciócsoporthok megalakítására és a LEADER+ megközelítésnek megfelelő működtetésére, illetve a LEADER+ programba történő bekapcsolódásra
- A megfelelően felkészült helyi akciócsoporthok AVOP LEADER+ akciótervének elkészítése és megvalósítása
- A vidéki térségek egymás közötti hazai és más tagállamok vidéki térségei közötti együttműködésének fejlesztése
- Az elért eredmények, tapasztalatok és tudás átadása, információk és a „legjobb gyakorlat” rendelkezésre bocsátása a hálózatépítés segítségével.

A LEADER kistérség az ott élők szabad elhatározása alapján jön létre

- A LEADER programban résztvevő településeken élők szabad elhatározásán alapul az együttműködésben résztvevő települések kiválasztása
- A helyi akciócsoportok csak földrajzilag összefüggő területen, egymással szomszédos vidéki települések lakóinak összefogásával alakulhatnak meg.
- A helyi akciócsoportok között nem lehet átfedés sem szervezeti, sem személyi, sem területi szinten
- Egy település csak egy helyi akciócsoportoz tartozhat
- Az együttműködő településeken élő lakosság száma 10.000 –100.000 főig terjedhet
- Kivétel ez alól Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Somogy, Tolna, Vas, Veszprém és Zala megye, ahol az egy akciócsoportoz tartozó lakosok számának elegendő az 5.000
- A LEADER térséghez csak olyan települések csatlakozhatnak, ahol az ott élők száma 10 000 fő alatti és/vagy a népsűrűség 120 fő/km² alatti

A helyi akciócsoporthoz irányítását a helyi gazdasági és társadalmi partnereknek kell végezniük

- A helyi akciócsoporthoz döntéshozói legalább 50%-ban a helyi gazdasági és társadalmi partnerek és azok szövetségei kell hogy legyenek
- Az akciócsoporthoz munkaszervezetének állandó feladataihoz szükséges:
 - Megfelelő helyi vezetői kapacitás,
 - Technikai felkészültség
 - Képzett munkatársakkal rendelkező szervezet

A helyi vidékfejlesztési tervek a következő témákra épülhetnek

- A helyi természeti és kulturális örökég értéknövelő hasznosítása
- A vidéki életminőség javítása
- Helyi termékek hozzáadott értékének növelése, különös tekintettel a kisméretű termelő egységek termékeinek piacra jutási esélyeit közösségi akciók révén javító intézkedésekre
- Új eljárások és technológiák használata, a vidéki termékek és szolgáltatások versenyképességének fokozása.
- Együttműködés a térségen belül, az egy tagállamon belüli térségek között, valamint különböző tagállamok helyi akciócsoportjai között.

A helyi akciócsoporthoz elkészítendő LEADER akciótervnek a következő szempontoknak kell megfelelniük

- Az együttműködés fejlesztése a helyi szereplők, a gazdaság különböző ágai, valamint az egyes projektek között
- A terv az adott térség jellegzetességein alapuljon
- A megadott LEADER témakörökön belül előnyös, ha a tervek egy vagy több speciális célterületre fókuszálnak (célcsoportok, vagy témák alapján)
- Figyelembe kell venni a nők és fiatalok számára történő munkahelyteremtést és a munkahelyek megőrzését
- A tervnek be kell mutatnia a térség jellemzőit, a tervben foglaltak szükségességét
- A tervnek újszerű, egyedi megoldásokat kell tartalmaznia
- A terv teremtse meg a hagyományosan elkülönült gazdasági ágak közötti együttműködést

A helyi vidékfejlesztési terveket a helyi akciócsoporthok helyben kiírt pályázatok útján a megfelelő projektek kiválasztásával valósítják meg

- A pályázati jogcímekeket, részletes feltételeit, a projektek kiválasztásának kritériumait a helyi akciócsoporthok határozzák meg
- A projekteknek összhangban kell állniuk a helyi vidékfejlesztési terv céljaival és tartalmával
- Az alábbi kritériumok minden helyi akciócsoporthnál alkalmazandók:
 - Újszerűség (innovativitás) amely megnyilvánulhat a térség egyediségét tükröző új termék/szolgáltatás létrehozásában
 - Gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság
 - Térségi szemlélet, a térségi sajátosságok figyelembe vétele
 - Partnerség, együttműködés, kapcsolatok
 - Alulról jövő kezdeményezés, helyi igények alapján történő tervezés és megvalósítás
 - Kiegészítő jelleg
 - Kisléptékűség

A helyi akciócsoporthoz szükséges adminisztrációs kapacitás (gesztor szervezet)

- A helyi akciócsoporthoz a napi szintű működéshez megfelelő, állandó adminisztratív kapacitásra van szüksége
- A gesztor a helyi akciócsoporthoz munkaszervezeteként működik, a működés kereteit a konzorciumi szerződés szabályozza
- A gesztor szervezet látja el
 - a pályázatok kezelését (befogadás, értékelés stb.)
 - a költségvetés figyelemmel kísérését
 - a program teljes ideje alatt (2005 – 2008) a működési költségre fordítható 15%-ának menedzsmentjét
- A gesztor szervezet a helyi akciócsoporthoz egy tagszervezete, amely a döntéshozatalban nem vesz részt

Javaslatok kezdő LEADER akciócsoporthoz

- Három fontos területe van a LEADER előkészületeknek, amelyekről mielőbb döntést kell hozniuk a kezdeményezőknek kistérségi szinten:
 - A terület lehatárolása (**hol?**): mely települések együttműködése felel meg a „kistáji”, kulturális-gazdasági megközelítésnek
 - A helyi akciócsoporthoz felállítás (**kikkel?**): kik azok a kezdeményező személyek, szervezetek, akiknek az együttműködési megalapozhatja a helyi LEADER program kibontakozását
 - A vidékfejlesztési terv (akcióterv) fő irányainak meghatározása (**mit?**): melyek azok a legfontosabb helyi fejlesztési célok, amelyek megfelelnek a LEADER alapelveknek, a LEADER + lehetséges fejlesztési témákba illenek és reálisan megvalósíthatóak az adott időszakban

**Új Magyarország
Vidékfejlesztési Stratégiai Terv
és
Új Magyarország Vidékfejlesztési
Stratégiai Program**

A stratégia EU által meghatározott keretei

- **A TANÁCS 1290/2005/EK RENDELETE** a közös agrárpolitika finanszírozásáról, elfogadva 2005 júniusában
- **A TANÁCS 1698/2005/EK RENDELETE** az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, elfogadva 2005 szeptemberében
- **A TANÁCS 144/2006/EK RENDELETE** a Vidékfejlesztési Közösségi Stratégiai irányelvekről (2007-13-ra)
- A Lisszaboni Stratégia és a Göteborgban megfogalmazott fenntarthatósági elvek
- **BIZOTTSÁGI RENDELETEK a végrehajtásról** (általános, ellenőrzés, átmenet).

A hazai fejlesztéspolitikai dokumentumok által kijelölt keretek:

- **Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió**, mely hazánk fejlesztéspolitikájának céljait és azok elérésének eszközeit fogalmazza meg;
- **Országos Területfejlesztési Konceptió**, mely kijelöli az ország területfejlesztési politikájának céljait, elveit és prioritásrendszerét;
- Nemzeti Akcióprogram (2005-2008), mely a Lisszaboni Stratégiában meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges lépéseket határozza meg;
- **Nemzeti Környezetvédelmi Program;**
- **Nemzeti Erdő Program.**

A vidékfejlesztési programok tengelyei (1698/2005.EK r.9.cikke)

- 1. A mezőgazdasági/erdészeti szektorok versenyképessége** (szerkezetátalakítás és modernizáció, tudásátadás és innováció, minőség az élelmiszerláncban)
- 2. Környezet/és táj-menedzsment** (biodiverzitás, víz, klímaváltozás)
- 3. Munkahelyteremtés és számuk növelése** a vidéki gazdaság diverzifikációja és a vidéki térségekben az életminőség javítása által
- 4. A helyi irányítás fejlesztése támogatáson keresztül (Leader)**

Az EMVA tengelyei

- I. tengely: A mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és erdészeti ágazat versenyképességének javítása (47%)
- II. tengely: A környezet és a vidék állapotának javítása (32%)
- III. tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése (17%)
- IV. tengely: LEADER - A helyi kapacitás kiépítése a foglalkoztatottság és a diverzifikáció érdekében (5,5%- a III.(65%), az I.(25%)és II.(10%)tengelytől)
- + Technikai segítségnyújtás keret (4%)

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Az EMVA-ból való éves hozzájárulás (millió euróban)

Év	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Össz.:
Összes EMVA	570,8	537,5	498,6	509,2	547,6	563,3	578,7	3805,8

Pénzügyi terv intézkedéscsoportonként (euróban a teljes időszakra)

Intézkedéscsoport	Közpénzből történő hozzájárulás		
	Összes közpénzből történő hozzájárulás	Az EMVA-hozzájárulás mértéke (%)	Az EMVA-ból nyújtott összeg
1. intézkedéscsoport	2.384.995.192	75	1.788.746.394
2. intézkedéscsoport	1.522.337.356	80	1.217.869.885
3. intézkedéscsoport	583.562.653	75	437.671.990
4. intézkedéscsoport	261.651.734	80	209.321.387
Technikai segítségnyújtás	202.978.315	75	152.233.736
Összesen	4.955.525.250		3.805.843.392

I. Tengely - beavatkozási akciók

- 1. Az információk és tudás elterjesztésének támogatása;
- 2. A kor-szerkezetváltás támogatása;
- 3. Gazdasági és termelési szerkezetváltás;
- 4. Befektetés a minőségi termék-elállításba (élelmiszeripar)
- 5. Infrastrukturális támogatások;

Általános cél (Tengely)	Közösségi prioritások	Átfogó nemzet i priorit ás	Beavatkozási akciók					
A mezőgazdaság és az erdészet versenyképességének javítása a szerkezetátalakítás, a fejlesztés és az innováció támogatásával	Tudástranszfer	A szántóföldi növénytermelés mellett az állattartási és a feldolgozóipari ágazat korszerűsítése, valamint az energianövények termesztése és a kertészet irányába történő diverzifikálás	Az információk és tudás elterjesztésének támogatása		Képzések			
	Befektetés a human tőkébe		Szaktanácsadás					
	Minőség az élelmiszerlánc mentén		A kor-szerkezetváltás támogatása					
	Modernizáció		Innováció	Befektetés a minőségi termék-előállításba (élelmiszeripar)				
				Gazdasági és termelési szerkezetváltás	A megújuló energiaforrások felhasználásának és előállításának elősegítése	A mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelése	A mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	Az innováció, a piaci szemlélet előmozdítása és a vállalkozás elősegítése a mezőgazdaságban
					Az állattenyésztési ágazat életképességének megerősítése			
					Nagyobb hozzáadott érték előállítása a kertészetben			
	Erdészet							
	Befektetés a fizikai tőkébe		Infrastrukturális támogatások					

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Intézkedéscsoport	Az intézkedés pénzügyi forrásai (2007-2013):
I. tengely	
Szakképzés, tájékoztatási tevékenységek, innováció	Összes közkiadás: 22.421.000.000 Ft EU hozzájárulás: 16.816.000.000 Ft
A fiatal mezőgazdasági termelők elindítása	Összes közkiadás: 9.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 6.750.000.000 Ft
A mezőgazdasági termelők gazdaságátadási támogatása	Összes közkiadás: 7.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 5.250.000.000 Ft
Szaktanácsadói szolgáltatások igénybevétele	Összes közkiadás: 9.880.000.000 Ft EU hozzájárulás: 7.410.000.000 Ft
Üzemvezetési, helyettesítési és gazdálkodási szaktanácsadási szolgáltatások, valamint erdészeti szaktanácsadási szolgáltatások létrehozása	Összes közkiadás: 200.000.000 Ft EU hozzájárulás: 150.000.000 Ft
A mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	Összes közkiadás: 420.653.000.000 Ft EU hozzájárulás: 315.490.000.000 Ft
Az erdők gazdasági értékének növelése	Összes közkiadás: 2.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 1.500.000.000 Ft
A mezőgazdasági és erdészeti termékek értéknövelése	Összes közkiadás: 54.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 50.500.000 000 Ft

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Intézkedéscsoport	Az intézkedés pénzügyi forrásai (2007-2013):
I. tengely	
Új termékek, eljárások és technológiák fejlesztésére irányuló együttműködés a mezőgazdasági és élelmiszer-ágazatban, valamint az erdészeti ágazatban	Összes közkiadás: 11.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 8.500.000.000 Ft
A mezőgazdaság és erdészet fejlesztésével és korszerűsítésével összefüggő infrastruktúra javítása és fejlesztése	Összes közkiadás: 59.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 44.250.000.000 Ft
A közösségi előírásokon alapuló előírások betartása	Összes közkiadás: 13.066.000.000 Ft EU hozzájárulás: 9.800.000.000 Ft
Az élelmiszer-minőségi rendszerekben részt vevő mezőgazdasági termelők támogatása	Összes közkiadás: 5.500.000.000 Ft EU hozzájárulás: 4.125.000.000 Ft
Termelői csoportok támogatása az élelmiszer-minőségi rendszerek keretébe tartozó termékekre vonatkozó tájékoztatási és promóciós tevékenységek terén	Összes közkiadás: 10.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 7.500.000.000 Ft
A szerkezetátalakítás alatt álló félig önellátó gazdaságok támogatása	Összes közkiadás: 5.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 3.750.000.000 Ft
Termelői csoportok létrehozásának támogatása	Összes közkiadás: 20.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 15.000.000.000 Ft

II. Tengely - beavatkozási akciók

- 6. Agrár-környezetgazdálkodási, Natura 2000 és erdő-környezetgazdálkodási támogatás;
- 7. A Kedvezőtlen Adottságú Területek és a hagyományos mezgazdasági táj megőrzése;
- 8. Beruházási támogatás a környezeti elírások betartása és a vízgazdálkodás érdekében;
- 9. Az erdőtelepítés és -gazdálkodás támogatása;
- 10. A jó minőség és egyenletes mennyiség víz biztosítása
- 11. A talajok védelmének megerősítése;
- 12. Az állatjóléti kifizetések biztosítása;

A II. intézkedéscsoport stratégiájának összegzése

Általános cél	Közösségi prioritások	Nemzeti prioritások	Beavatkozási akciók	
A vidéki környezet javítása a megfelelő földhasználat támogatása révén	Biodiverzitás, kiemelkedő természeti értékek, hagyományos tájak	A Natura 2000 mezőgazdasági és erdészeti területeinek, valamint más, kiemelkedő természeti értéket képviselő területeknek a megóvása	Agrár-környezetgazdálkodási, Natura 2000 és erdő-környezetgazdálkodási támogatás	
	Vízgazdálkodás			Az erdészeti erőforrások növelése és fenntartható kezelése
	Éghajlatváltozás			
	Mennyiségi és minőségi vízgazdálkodás	Talajvédelem	A Kedvezőtlen Adottságú Területek és a hagyományos mezőgazdasági táj megőrzése	
			Beruházási támogatás a környezeti előírások betartása és a vízgazdálkodás érdekében	
			Az erdőtelepítés és -gazdálkodás támogatása	
			A jó minőségű és egyenletes mennyiségű víz biztosítása	
			A talajok védelmének megerősítése	
			Az állattóléti kifizetések biztosítása	

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Intézkedéscsoport	Az intézkedés pénzügyi forrásai (2007-2013):
II. tengely	
A hegyvidéki területeken kívüli hátrányos helyzetű területek mezőgazdasági termelőinek nyújtott kifizetések	Összes közkiadás: 6.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 4.800.000.000 Ft
Natura 2000 kifizetések és a 2000/60/EK irányelvhez kapcsolódó kifizetések	Összes közkiadás: 9.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 7.200.000.000 Ft
Agrár-környezetvédelmi kifizetések	Összes közkiadás: 163.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 130.400.000.000 Ft
Állatjóléti kifizetések	Összes közkiadás: 12.600.000.000 Ft EU hozzájárulás: 10.159.000.000 Ft
Nem termelő beruházásoknak nyújtott támogatás	Összes közkiadás: 2.800.000.000 Ft EU hozzájárulás: 2.280.000.000 Ft
A mezőgazdasági földterület első erdősítése	Összes közkiadás: 41.500.000.000 Ft EU hozzájárulás: 33.000.000.000 Ft
Agrár-erdészeti rendszerek első létrehozása mezőgazdasági földterületeken	Összes közkiadás: 217.300.000 Ft. EU hozzájárulás: 173.840.000 Ft.
Nem mezőgazdasági földterület első erdősítése	Összes közkiadás: 481.638.000 Ft. EU hozzájárulás: 385.310.000 Ft.

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Intézkedéscsoport	Az intézkedés pénzügyi forrásai (2007-2013):	
II. tengely		
Natura 2000 kifizetések	Összes közkiadás:	10.971.000.000 Ft.
	EU hozzájárulás:	8.777.000.000 Ft.
Erdő-környezetvédelmi kifizetések	Összes közkiadás:	22.717.000.000 Ft.
	EU hozzájárulás:	18.174.000.000 Ft.
Az erdészeti potenciál helyreállítása és megelőző intézkedések bevezetése	Összes közkiadás:	2.730.000.000 Ft.
	EU hozzájárulás:	2.184.000.000 Ft.
Nem termelő beruházások támogatása	Összes közkiadás:	11.479.000.000 Ft.
	EU hozzájárulás:	9.183.000.000 Ft.

III. Tengely - beavatkozási akciók

- 13. A diverzifikáció, mikro-vállalkozások és turizmus támogatása;
- 14. Az alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a természeti és kulturális örökség megőrzése (falumegújítás);
- 15. A helyi kapacitásépítés támogatása;

Általános cél (Tengely)	Közösségi prioritások	Nemzeti prioritások	Beavatkozási akciók
Az életminőség javítása a vidéki területeken és a gazdasági tevékenységek diverzifikációjának elősegítése	Munkahelyteremtés és a növekedés feltételeinek kialakítás	A gazdasági fejlődés elősegítése és az életminőség javítása a vidéki területeken, illetve a természeti és kulturális örökség megőrzése	A diverzifikáció, mikro-vállalkozások és turizmus természeti és kulturális örökségre épülő támogatása
			Az alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a természeti és kulturális örökség megőrzése (falumegújítás)
	A kormányzás javítása	A kistérségi szintű kormányzás elősegítése A LEADER csoportok erősítése és támogatása	A helyi kapacitásépítés támogatása

A INTÉZKEDÉSCSOPORTOKRA VONATKOZÓ FORRÁSOK

Intézkedéscsoport	Az intézkedés pénzügyi forrásai (2007-2013):
III. tengely	
Nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálás	Összes közkiadás: 9.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 6.750.000.000 Ft
Mikro-vállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása	Összes közkiadás: 58.500.000.000 Ft EU hozzájárulás: 43.875.000.000 Ft
A turisztikai tevékenységek ösztönzése	Összes közkiadás: 22.500.000.000 Ft EU hozzájárulás: 16.875.000.000 Ft
A vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások	Összes közkiadás: 27.000.000.000 Ft EU hozzájárulás: 20.250.000.000 Ft
A vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése	Összes közkiadás: 25.500.000.000 Ft EU hozzájárulás: 18.750.000.000 Ft
Készségek elsajátítása, ösztönzés és a helyi fejlesztési stratégiák kidolgozása és végrehajtása	Összes közkiadás: 16.729.000.000 Ft EU hozzájárulás: 12.547.000.000 Ft
IV. tengely	
LEADER	Összes közkiadás: 71.169.000.000 Ft EU hozzájárulás: 56.935.000.000 Ft

147/2007. (XII. 4.) FVM rendelet

tervezést koordináló csoport:

az IH által kiválasztott előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoport tagságából, valamint az előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoport által lefedett területen található, a 93/2007.(VIII. 29.) FVM rendeletben meghatározott területileg illetékes Helyi Vidékfejlesztési Iroda (a továbbiakban:területileg illetékes HVI) irodavezetőiből álló, a tervezési folyamat lebonyolításáért felelős csoport.

Helyi vidékfejlesztési stratégia

- A HVS két részből, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: ÚMVP) III. intézkedés csoportjának:
 - „mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása”,
 - „a turisztikai tevékenység ösztönzése”,
 - „falumegújítás és -fejlesztés”, valamint
 - „a vidéki örökség megőrzése és fenntartható fejlesztése” intézkedéseire építhető Helyi Vidékfejlesztési Tervből,
- valamint az 1698/2005/EK rendeletben foglaltaknak megfelelő támogatási konstrukciókra építhető LEADER-tervből áll.

A stratégia struktúrája

- *a)* helyzetelemzés;
- *b)* helyi gazdaságfejlesztési terv;
- *c)* helyi szolgáltatás-, valamint falu- és településfejlesztési terv;
- *d)* LEADER;
- *e)* felzárkóztatási terv.

Tervezést koordináló csoport

- a) a tervezési segédlet alapján az előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoport által lefedett terület helyzetelemzéséhez szükséges információk, adatok begyűjtése, feldolgozása;
- b) a tervezést segítő felmérő kérdőívek feldolgozása, elemzése;
- c) az előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoport által meghatározásra kerülő fejlesztési intézkedések megvalósíthatóságának, valamint az esélyegyenlőségi és fenntarthatósági szempontok érvényesülésének vizsgálata, javaslatok készítése;
- d) a tervezési időszak végén az elkészített tervnek az előzetesen elismert vidékfejlesztési akciócsoport tagjai számára véleményezésre, majd jóváhagyásra történő benyújtása;
- e) az IH által rendelkezésre bocsátott elektronikus tervezési felület folyamatos frissítése;
- f) a csoport kötelező képviselője az IH és az FVM VKSZI által szervezett tervezési képzéseken;
- g) a terv tartalmának megismertetése a tervezési területen élőkkel;
- h) a terv IH általi jóváhagyása után az IH által jelzett esetleges pontosításoknak a HVS-en való elvégzése.

A stratégia értékelése

- *a)* a stratégiai vázlat célkitűzéseire való igazodás leírása;
- *b)* a helyzetelemzés megalapozottsága, kapcsolódása a térség adottságaihoz;
- *c)* a fejlesztési prioritások kapcsolódása a helyzetfeltárás megállapításaihoz és az ÚMVP célrendszeréhez;
- *d)* a fejlesztési prioritások közötti szinergia, a fejlesztési intézkedések megalapozottsága, kidolgozottsága;
- *e)* a fő fejlesztési prioritások, fejlesztési intézkedéseknek a helyzet/adottság - probléma/lehetőség – megoldási javaslat hármashoz való kapcsolódása;
- *f)* a forrásallokáció indokoltsága (a terv értelmében a gazdaságfejlesztésre, falu- és szolgáltatásfejlesztésre fordítandó forrás aránya a rendelkezésre álló forrásokhoz viszonyítva);
- *g)* a gazdaság-, valamint a szolgáltatás- és falufejlesztési terv megvalósíthatósága, fenntarthatósága;
- *h)* a LEADER fejlesztési elképzelések illeszkedése a gazdaság-, a szolgáltatás- és a falufejlesztési tervhez;
- *i)* innováció a tervben;
- *j)* területközi együttműködések a LEADER-ben, azok illeszkedése a közösség fejlesztési tervéhez;
- *k)* a helyi partnerség, a civil-, üzleti és közszféra közötti együttműködés minősége, a fejlesztési terv helyi társadalmi vitájának kiterjedtsége, helyi szereplők bevonása a tervezési folyamatba;
- *l)* a fejlesztési elképzelések célrendszerének megalapozottsága, a célok egymásra épülésének logikája;
- *m)* az esélyegyenlőség érvényesülése a tervezés folyamán és az intézkedések tartalmában;
- *n)* a fenntarthatósági szempontok figyelembevétele a tervben;
- *o)* a fejlesztési elképzelések megvalósításából származó eredmények számszerűsítése, a monitoring indikátorok kidolgozottsága.